

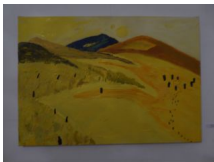

Bács Emese: Egy nő Budapesten (2015, olaj, kollázs, farost)

Jubileumi kiállítás a Magyar Írószövetség Klubjában

Jó pár évvel ezelőtt, pontosabban 2012-ben a Kortárs átalakult. A folyóirat nagyobb formátuma lehetővé tette, hogy a korábbiakhoz – szinte a csaknem semmitlen semmihez – viszonyítva benne a képzőművészet nagyobb teret kapjon. Joggal. Hiszen nem csupán az irodalom (vers, széppróza, esszé stb.) tükrözi a korvalóságot – mindnyájan szenvedő vagy boldog részesei vagyunk a világot megbolygató történéseknek –, hanem a más művészeti ágakból származó művek is. Így elsősorban, a vizualitást rangra emelve, a képzőművészeti alkotások: a grafika, a festmény, a szobor, nem megfélemezve a textiltől és a fotótól, nemkülönben az iparművészet különböző ágairól sem.

A hatvanadik évét ünneplő Kortárs utóbbi fél évtizede, Novotny Tihamérnak köszönhetően (egyébként ő a tárlat kurátora, rendezője is) látni tanított bennünket. Irányzatoktól, gondolkodásmódoktól függetlenül befogadott minden olyan művészt – kritérium csak a minőség! –, aki alkotásával emelte (emelni igyekezett) a kortárs képzőművészet rangját. A megannyi színes oldal, a bravúros borító és az életpályát vagy valamely kiállítást elemző esszé jó alkalom volt arra, hogy a megméretésre tartott érdemesek teljes fegyverzetben mutakozhassanak meg.

Varga Patricia Minerva: Utac és napvilág (e. n., olaj-vászon)

Akarjuk, nem akarjuk, a Kortárs evvel a csaknem teljességre törekvő, a jól-rosszul összetákolt kánon botlásait kijavító gesztussal az Új Művészet versenytársa lett. Ellenfele is? Annak ellenére, hogy benne nem szerepel „amerikanizált” vagy nyugati hóbortokat kiszolgáló alkotó, azt nem mondanám. Inkább kiegészítője. Annak az értéknek a közvetítője, amely a célból, hogy

előbbre jusson – magasabbra – az elismerés létráján, nem tagadja meg a hazát. Nem is döngölődzik a divathullám irányzataihoz. Modernsége nem abból származik, hogy fityiszt mutat az őt fölnevelő közösségnek, hanem a vállalás, az önkifejezői méltóság, a látványban megtestesülő gondolatiság teljességéből.

A tárlaton szereplő huszonhárom művész – a hat év alatt a folyóiratban bemutatkozók közül a megannyi szerencsésebb – jól tükrözi az épp a sokarcúságában leledző értékvonulatot. A technikai variációk is érdekesek (olaj-vászon, akril-vászon, olajtempera, ceruza, tus, vegyes technika, digitális nyomat, olaj-síkfilm, kollázs), de még inkább a kifejezőerő, a megjelenítési mód hatékonysága. A formaelemek, a szerkezet, a szín pompája, s nem utolsósorban a látomássá növelt kozmikus út ívfénye (Tilles Béla: K – CXLIX, é. n., olaj-vászon), valamint a mítosszá emelt, szakralizált táj égi s földi sugallata (Varga Patricia Minerva: Utas és napvilág – é. n., olaj-vászon; Olescher Tamás: Harmónia-sorozat 0-12./II. A Tó – Velencei-tavi táj – 2016, akril-vászon).

A csaknem költészetté emelt címek a tematika poétikus megnevezésével egy kissé közelebb visznek az alkotói szándékhoz – Nemo ante morte beatus, 2016, akril-vászon (Gyórfy Sándor); „Az égi út mint az íj kifeszített íve”, 2016, akril-vászon (Ghyczy György); Az idő az örökkévalóság mozgó képmása, 2015, akril-vászon (Wrobel Péter) –, ám csupán a befogadói érzékenységben kicsúcsosodó látás hatalma által válik egyértelművé a művek üzenete: az élet–halál mentén szerveződő időjáték arra kényszerít bennünket, hogy bátran szembesüljünk a sorsunkkal. Gyórfy ezt a kalligráfiában rejtőzködő én szemérmességével adta a tudtunkra – a pattogóan egymás alá írt sorok szinte tornyot képeznek –, Ghyczy pedig egy, az ősiségből hozott példa – az íj megfeszítettségében tobzó kanyargós út mint krisztusi bölcselem – összefonódó kötegeinek rajzával. Wrobel az időfaktort szétszakító organikus űrlények lázadásának szavaz létjogot.

Az nem kérdés, hogy a figurális vagy absztrakt mű közül melyik a gyümölcsözőbb. A lényeg, hogy egyéni arculata, egy kis megengedéssel, a világmodellnek is része legyen. Az se baj, ha mindent fölrobbantó dinamikájával maga a „világmodell”. Erdős János végtelen tisztaságú festménye organikus „atomfelhőjével”, ami maga a virágzás, efelé tapogatódzik (Kép–104, 2016, vegyes technika), és Jovián György land artból kinövő, zsúfolt emberhús–acélkard katasztrófa képe ugyancsak a történelmi emlékezet riasztó-figyelmeztető példája, amelyben – ettől bravúros a képi szimbólumok végigvitele – föld és gyász szervesül (Tanulmány a háborúhoz – 2015, olaj-vászon).

Az alakrajz hatékonyságát tekintve Véssey Gábor, Varga Amár László és Lajta Gábor – három különleges karakter, vonzó lélekjegyekkel – kéz a kézben jár. Véssey modern, a vízsugár

pányvájával kifeszített hölgyalakja a technikai civilizáció áldását és átkát kitartóan, sőt örömmel viseli (Tusoló nők – 2012, olajtempera, farost), míg Varga Amár kéjesen önboncoló, de csöppet sem engedékeny gesztussal arcboltozatának egy részét viszi sík terepre – egyfajta megfeszítésmódozatként (Önfej, síkfilmmel – 2013, olaj, síkfilm, papír). Lajta akril-kartonjai (Távolodó férfi; Ellépő nőalak – mindkettő 2010) megmaradnak a hagyományosabb ábrázolásmódnál, de olyan erős gondolatiság – a távozás és valamiből való kiszakadás, mint csaknem kozmikus hiány – fűti őket, hogy a kisméretű képek szinte jellemtáblaként hatnak.

Aknay János ugyancsak kisméretű, szentendrei motívumokból töltekező Emléke (2017, akril-vászon) rendezetten szép, illusztris alkotás – különben a művész egy egész sorozatban, hatalmas táblákon is megjelenítette katedrálisszerű konstruktív élményeit –, és Jarmeczky István mértani idomokból álló, finoman legyezőszerű áttűnésrajzában is ott a lebegés illuzórikus élményfaktora (Tér–Sík, 2017, akril-vászon).

A kazetták foltjait kalligrafikus sormintával élénkítő Székács Zoltán (Communiqué, 2016. X. 16. (vegyes technika, vászon) a falmaradványok (homok) repedéseiben egy híres rock-zenekar emlékét és a hírfoszlányok esetlegességét egyesítette.

Puha Ferenc erős intenzitású gesztusképén (Gesztus – 2014, akril-vászon) a nonfiguratív vagy félfigurális alakok kemény, sötét lapok közé vannak zárva, mégis a szabad lebegés hírnökei. A foltszerűen izzó mindenségre, itt sincsenek távol a szakrális körök, Kőrösi Papp Kálmán akril-vászna (Fénykatlan – 2012) a láttató szimbólum. A nyomatok is valaminő, a személyiség érzéshullámaint intenzív képi valósággá oldó emlékfutamok őrizői. Haász Ágnes grafikája a rejtélyesebb (Kezdek átlépni – 2011, tintasugaras nyomat, EA/V.), Kecskés Péter Astral Body című kompozíciója (2014, az Aman of light c. sorozatból, digitális nyomat) pedig vertikális kék láng nyújtózásával a kitérülésozóbb.

Bács Emese rusztikus, az arc keménységét és báját egyként mutató kollázsa (Egy nő Budapesten – 2015, olaj-farost) sajtóságot, glória-kontúrú portré. Palkó Tibor olaj-vászna arckép az időből, mítoszi sejtelemmel, tartalommal (A szeme fényét – 2015). S ha az idősb Krizbai, Sándor drámaian összeomló alakjában a tehetetlenségi erő izzik (A tizenkettedik vírus – 2008, olaj-vászon), a fiáéban, vagyis Gergelyében a végzetlen humorral megáldott úrhajós kakas tarajú kapitányának a lebegése válik szimbólumértékű létezőmóddá („Szeretlek bébi. De ez csak elméleti maximum” – 2015. 08. 25., C-print).

A Tóth Pitya István vonalhálóiban feszengő-ugráló, némelykor tollhegyben végződő

Írta: Szakolczay Lajos
2017. október 03. kedd, 14:12 -

csutkaalakok – a grafikus a Kortárs költőverseny 2011–2016 című antológia kiindulást jelentő klasszikusainak (Petőfinek, Aranyinak, Babitsnak, Jékely Zoltánnak stb.) a líradarabjait illusztrálta – madárijesztő voltukkal, ugyanakkor emberi testet (női lábak) reveláló kellemükkel megteszik hatásukat: a versek előtt hangulati bevezetőként szolgálnak (Könyvillusztrációk I–VII. – 2017, vegyes technika, papír).

Szakolczay Lajos